

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDÎ İYÂZ (v. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

114. Ders | 8.Nisan.2018, Pazar - Sayfa 1

(Dersler öğle namazından bir saat önce başlar)

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Görüntü, Ses kayıtları ve Ders notlarına

www.sifaiserif.com

adresinden veya aşağıdaki **karekodu okutarak** erişebilirsiniz.

DERS KONUSU:

1. BÖLÜM: Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şân ve Şerefini Yüceltmesi

4. KISIM: Resûl-i Ekrem'in Mûcizeleri

25. FASIL: Peygamber Efendimiz'in Meleklerle, Cinlerle Görüşmesi ve Onları Birçok Sahâbînin Görmesi

Arapça Kaynak sf. 452

Türkçe Tercüme, Cilt.2 - sf. 232

١٠٩٨ - والخبر في محادثته مع جبريل وإسرافيل وغيرهم من الملائكة ، وما شاهده من كثرتهم (١٠٣/ب) وعظم صور بعضهم ليلة الإسراء مشهور^(٣).

١٠٩٩ - وقد رأيهم بحضرته جماعة من أصحابه في مواطن مختلفة ، فرأى أصحابه جبريل عليه السلام في صورة رجل يسأله عن الإسلام والإيمان^(٤).

Resûl-i Ekrem'in Cebrâil, İsrâfil ve diğer meleklerle konuştuğuna, Mi'râc gecesinde meleklerin ne kadar çok, onlardan bir kısmının vücûdunun ne kadar muazzam olduğunu gördüğüne dâir hadîs-i şerîfler pek ünlüdür.⁵

Birçok sahâbî, Peygamber Efendimiz'in huzûrunda bulundukları sırada çeşitli yerlerde melekleri ve cinleri görmüşlerdir. Meselâ ashâb-ı kirâm, Cebrâil aleyhisselâmı, Resûl-i Ekrem Efendimiz'e İslâm ve îmân hakkında soru soran bir adam kıyafetinde görmüştür.

Ömer İbnü'l-Hattâb radiyallahu anh şöyle dedi: Bir gün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem huzûrunda bulunduğumuz sırada, elbisesi beyaz mı beyaz, saçları siyah mı siyah, yoldan gelmiş bir hâli olmayan ve içimizden kimsenin tanımadığı bir adam çıkageldi. Peygamber'in yanına sokuldu, önüne oturdu, dizlerini Peygamber'in dizlerine dayadı, ellerini (kendi) dizlerinin üstüne koydu ve:

"Ey Muhammed, **bana İslâm'ı anlat!**" dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "İslâm, Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın resûlü olduğuna şehâdet etmen, namazı dosdoğru kılman, zekâtı (tas-tamam) vermen, ramazan orucunu (eksiksiz) tutman, yoluna güç yetirebilirsen Kâbe'yi ziyâret (hac) etmen-dir." buyurdu. Adam: "Doğru söyledin." dedi. Onun hem sorup hem de tasdik etmesi tuhafımıza gitti. Ar-dından:

"**Şimdi de imanı anlat bana.**" dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, âhiret gününe inanmandır. Yine kadere, hayrına ve şerrine iman etmendir." buyurdu. Adam tekrar: "Doğru söyledin." diye tasdik etti ve:

"**Peki ihsân nedir, onu da anlat.**" dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "İhsan, Allah'a O'nu görüyor-muşsun gibi kulluk etmendir. Sen O'nu görmüyorsan da O seni mutlaka görüyor." buyurdu. Adam yine: "Doğru söyledin." dedi, sonra da:

"**Kıyâmet ne zaman kopacak?**" diye sordu. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem: "Kendisine soru yöneltilen, bu konuda sorandan daha bilgili değildir." cevabını ver-di. Adam: "O hâlde belirtilerini söyle." dedi. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Annelerin, kendilerine câriye muamelesi yapacak çocuklar doğurması; yalın ayak, başıkabak, çıplak koyun çobanlarının, yüksek ve görkemli binalar inşâ etmede birbirleriyle yarışmasıdır." buyurdu.

Adam, sessizce çekip gitti. Ben bir süre öylece kalakal-dım. Daha sonra Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem:

"Ey Ömer, soru soran kişi kimdi, biliyor musun?" bu-yurdu. Ben: "Allah ve Resûlü bilir." dedim. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

"O Cebrâil'di, size dininizi öğretmeye geldi." buyurdu.¹

1. Buhârî, İmân 37, nr. 50, Tefsîr 31/2, nr. 4777; Müslim, İmân 2, 5, 7, nr. 8-10). Bu hadîs-i şerîf, "**Cibrîl Hadîsi**" diye bilinir.

١١٠٠، ١١٠١ - ورأى ابن عباس ، وأسماءُ بن زيد ، وغيرهما عنده
جبريل في صورة دحية^(٥).

Ünlü sahâbîlerden Abdullah ibni Abbâs, Üsâme bin Zeyd ve daha başkaları, Resûlullah'ın yanında Cebrâil aleyhisselâmı, ashâb-ı kirâmdan Dihye bin Halîfetü'l-Kelbî (v. 50/670) şeklinde görmüşlerdir.²

Abdullah ibni Abbas radiyallahü anhümânın Cebrâil ayyhisselâmı görmesi şöyle olmuştur: Bir gün Peygamber Efendimiz'in amcası Hz. Abbâs, oğlu Abdullah ile Resûl-i Ekrem'i ziyârete gitmişti. Yeğeninden her zaman gördüğü iltifatı göremeyince, ziyâreti kısa kesip dışarı çıktı ve Abdullah'a:

“Amcazâdenin bana nasıl davrandığını gördün mü? Sanki beni görmekten memnun olmamış gibiydi.” diye dert yandı. O da:

“İyi ama babacığım, Peygamber Efendimiz'in yanında bir adam vardı. Onunla fısıldaşıp duruyordu.” dedi. Hz. Abbâs oğluna inanmak istemedi, çünkü o içeride kimseyi görmemişti. Tekrar Peygamber Efendimiz'in yanına gitti ve:

“Yâ Resûlallah! Abdullah, biraz önce senin yanında fısıldaşarak konuştuğun birinden bahsetti. Yanında gerçekten biri var mıydı?” diye sordu. Bunun üzerine Efendimiz, amcazâdesine dönerek:

“Abdullah! Sen onu gördün mü?” diye sordu. Abdullah:

“Evet, gördüm.” deyince Peygamber aleyhisselâm:

“Amca, o Cebrâil'di. Kendisiyle meşgul olduğum için seninle konuşamadım.” buyurdu.³

İbni Abbâs'ın Cebrâil aleyhisselâmı iki defa gördüğü, bu münasebetle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin amcazâdesine iki defa duâ ettiği belirtilmektedir.¹

2. Kelb kabilesine mensup olan Dihye bin Halîfe, en yakışıklı sahâbî olarak bilinir. Peygamber Efendimiz onu hicretin 7. yılında Bizans Kralı Herakliyas'a elçi olarak göndermiştir.

3. Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, I, 293-294.

1. Tirmizî, *Menâkıb* 43, nr. 3822.

۱۱۰۲ - ورأى سعدٌ عن^(۱) يمينه ويساره جبريلَ وميكائيلَ في صورة رجلين
عليهما ثيابٌ بيضٌ^(۲).
ومثله عن غير واحد.

۱۱۰۳ - وسمع بعضهم زجرَ الملائكة خيلها يوم بدرٍ^(۳).

۱۱۰۴ - وبعضهم رأى تطاير الرؤوس من الكفار ، ولا يروُن الضارب^(۴).

Sa'd ibni Ebî Vakkâs (v. 55/675) radiyallahu anh, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sağ tarafında Hz. Cebrâil'i, sol tarafında da Hz. Mikâil'i beyaz elbiseler giyinmiş iki adam şeklinde görmüştür.² Sa'd ibni Ebî Vakkâs'ın gördüğü bu manzaranın benzerini birçok sahâbînin gördüğü rivâyet edilmiştir.

Bazı sahâbîler, Bedir Gazvesi'ne katılan meleklerin, bindikleri atlara seslenerek onları düşman üzerine sürdüğünü duymuştur.

İbni Abbâs'ın rivâyetine göre; Bedir Savaşı'nda, müşriklerden birini kovalayan bir sahâbî bir kırbaç sesi işitti. Ses yukarıdan geliyor ve biri atına: "Fırla Hayzûm!" diye sesleniyordu. O anda kovaladığı düşmanın boylu boyunca yere serildiğini, burnunun yaralandığını, yüzünün kamçı darbesiyle yarıldığını ve suratındaki çürüklerin yemyeşil bir renge dönüştüğünü gördü. Doğruca Resûl-i Ekrem'in yanına geldi ve olup biteni anlattı. Fahr-i Âlem Efendimiz ona, gördüklerinin gerçek, bunun da semâdan gelen yardımlardan biri olduğunu söyledi.³

Bazıları da kâfirlerin başlarının havada uçtuğunu görmekte beraber, onları kimin öldürdüğünü görememiştir.

Bedir gâzilerinden Ebû Dâvûd el-Mâzinî şöyle diyor:

"Bedir günü müşriklerden birini öldürmek için peşine düştüm. Kılıcım daha ona değmeden, başının yere düştüğünü gördüm. İşte o zaman onu bir başkasının öldürdüğünü anladım."⁴

2. Sa'd ibni Ebî Vakkâs bu manzarayı Uhud Gazvesi'nde gördüğünü, Hz. Cebrâil ile Hz. Mikâil'in, üzerlerindeki bembeyaz elbiselerle Resûlullah'ı düşmana karşı savunduklarını, ancak onları daha önce görmediği gibi, daha sonra da görmediğini söylemiştir (Buhârî, Megâzî 18, nr. 4054; Müslim, Fezâil 46, nr. 2306).

3. Müslim, Cihâd 58, nr. 1763.

4. Ahmed ibni Hanbel, Müsned, V, 450.

۱۱۰۵ - ورأى أبو سفيان بن الحارث يومئذ رجلاً بيضاً على خيلٍ بُلِق بين السماء والأرض ، ما يقوم لها شيء^(۵).

Resûl-i Ekrem'in amcası Hâris'in oğlu Ebû Süfyân; Bedir Gazvesi'nde, gökle yer arasında, karşılarında kimsenin duramayacağı, benekli atlara binmiş beyaz tenli kimseler görmüştü.¹

Mekke Fethi'nden biraz önce Müslüman olan Ebû Süfyân, Bedir Gazvesi'nde benekli atlara binmiş melekleri gördüğünde kâfirler safında çarpışmaktaydı. Ebû Süfyân ibni Hâris, Peygamber Efendimiz'in sadece amcasının oğlu değil, aynı zamanda sütkardeşiydi. Her ikisini de Hz. Halîme emzirmişti. Hem çocukluk günlerinde hem de gençlik yıllarında birbirleriyle çok iyi geçinirlerdi. Resûl-i Ekrem'e en çok benzeyen dört yakınından biriydi. Fahr-i Kâinât Efendimiz'e peygamberlik gelince, Ebû Süfyân ona düşman oldu. İyi bir şâir olduğu için de hem ona, hem de sahâbîlerine hicviyeler söyledi. Bu düşmanlık, tam yirmi yıl sürdü.²

Melekler, İmrân ibni Husayn³ (v. 52/672) ile musâfaha ederlerdi.⁴

Hadisin *Sahîh-i Müslim*'deki rivâyetine göre İmrân ibni Husayn, meleklerin kendisine selâm verdiğini, fakat vücûdundaki yarayı tedavi etmek için onu dağlayınca bir daha selâm vermediklerini söylemiş, yarayı dağlamaktan vazgeçince, kendisine yine selâm vermeye devam ettiklerini anlatmıştır.⁵

İmrân'ın bâsuru (hemeroidi) olduğu, kanadığı zaman büyük ıstırap verdiği, onun bu büyük sıkıntıya sabrettiği için meleklerin ona selâm verdiği, tevekkülü terk edip dağlamaya kalkması üzerine meleklerin ona selâm vermediği söylenmektedir.

1. O gün melekleri gören Süheyl ibn Amr olduğu da söylenmektedir. (Beyhakî, *Delâilü'n-nübüvve* [Kal'acî], III, 57)
2. İbn Hacer, *el-İsâbe* (Bicâvî), VII, 179-181.
3. İmrân ibni Husayn hakkında bilgi için bk. I, 252-253.
4. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefi), XVIII, 107, nr. 203.
5. Hac 167, nr. 1226.

۱۱۰۷ - وَأَرَى النَّبِيَّ ﷺ لِحَمْزَةِ جَبْرِيلَ فِي الْكَعْبَةِ ، فخر مغشياً عليه^(۷) .

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, amcası Hz. Hamza'ya, Kâbe'nin yanında Cebrâil aleyhisselâmı gösterdi; onu gören Hz. Hamza bayılıp düştü.¹

Rivâyet edildiğine göre Hz. Hamza, Resûl-i Zîşân Efendimiz'den Cebrâil aleyhisselâmı aslî hâliyle kendisine göstermesini istedi, Fahr-i Âlem Efendimiz: “Amca, buna dayanamazsın!” diye onu uyarmasına rağmen Hz. Hamza teklifinde ısrar etti. Sevgili Efendimiz de bunun üzerine ona beklemesini söyledi. Yanına Cebrâil aleyhisselâm gelince, onu amcasına gösterdi. Cebrâil'in ayağının zümrüt gibi yeşil (zeberced) olduğunu görünce Hz. Hamza dehşete kapılıp kendinden geçti.

İbni Mes'ûd Cinleri Gördü

Abdullah ibni Mes'ûd radiyallahu anı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem cinlerle buluştuğu gece cinleri görmüş, konuşmalarını duymuş ve onları Sudanlılardan bir kesime benzetmişti.

۱۱۰۸ - ورأى عبد الله بن مسعود الجِنَّ لَيْلَةَ الْجِنَّ ، وسمع كلامهم ، وشبَّههم برجال الزُّطَّ^(۸) .

Abdullah ibni Mes'ûd'un anlattığına göre, bir gün Fahr-i Cihân Efendimiz ashâbıyla otururken, içlerinden birinin kendisiyle gelmesini söyledi. İbni Mes'ûd da onunla beraber çıktı. Mekk'e'nin yukarı taraflarına varınca, uzakta birtakım karaltılar gördüler. Peygamber Efendimiz yere bir çizgi çizerek Abdullah'a:

“Ben gelinceye kadar burada bekle, çizgiyi geçme!” buyurdu. Peygamberler Sultanı Efendimiz bütün bir gece,

yanlarına gittiği kimselerle konuştu; ortalık ağarmaya başlayınca dönüp geldi. Abdest alıp namaza durmak üzereyken, kendileriyle görüştüğü kimselerden ikisi gelerek onunla namaz kılmak istediklerini söyledi. Peygamber Efendimiz de onları Abdullah ibni Mes'ûd ile beraber saf düzenine koyarak namaz kıldırdı. Namazdan sonra İbni Mes'ûd, bunların kim olduğunu sorunca, Peygamber aleyhisselâm onların Nasîbîn cinleri olduklarını, aralarındaki bazı anlaşmazlıkları çözmek için onlarla konuştuğunu söylemişti.¹

1. İbni Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ*, III, 12; Beyhakî, *Delâilü'n-nübüvve* (Kal'acî), VII, 81.

1. Ahmed ibni Hanbel, *Müsne'd*, I, 458-459.

۱۱۰۹ - وَذَكَرَ ابْنُ سَعْدٍ أَنَّ مُضْعَبَ بْنَ عُمَيْرٍ لَمَّا قُتِلَ يَوْمَ أُحُدٍ أَخَذَ الرَّايَةَ
مَلَكًا عَلَى صَوْرَتِهِ ، فَكَانَ النَّبِيُّ ﷺ يَقُولُ لَهُ : «تَقَدَّمَ ، يَا مُضْعَبُ!» فَقَالَ لَهُ
الْمَلَكُ : لَسْتُ بِمُضْعَبٍ ، فَعَلِمَ أَنَّهُ مَلَكٌ^(۱) .

Hadis, siyer, târih ve ensâb âlimi İbni Sa'd'ın (v. 230/845) *et-Tabakâtü'l-kübrâ'* adlı eserinde rivâyet ettiğine göre, Uhud Gazvesi'nde sancaktar olan Mus'ab ibni Umeyr şehid düşünce, sancağı sîmâsı ona benzeyen bir melek almıştı. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem ona:

“Mus'ab ilerle!” buyurunca, melek:

“Ben Mus'ab değilim.” dedi. O zaman Peygamber Efendimiz onun melek olduğunu anladı.²

Bir başka rivâyete göre ise, Fahr-i Kâinât Efendimiz onun melek olduğunu bildi, fakat bilmezmiş gibi davrandı ve ona:

“Mus'ab ilerle!” buyurdu. O zaman Abdurrahman ibni Avf:

“Yâ Resûlallah! Mus'ab şehid düşmedi mi?” diye sorunca da:

“Haklısın, şehid düştü, ama Mus'ab'ın ismini alan bir melek onun yerine geçti.” buyurdu.³

2. İbni Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ'*, III, 121.

3. İbni Ebî Şeybe, *el-Musannef* (Hût), II, 369.

۱۱۱۰ - وقد ذكر غير واحد من المصنفين عن عمر بن الخطاب - رضي الله عنه - أنه قال: بينا نحن جلوس مع النبي ﷺ إذ أقبل شيخ بيده عصا، فسلم على النبي ﷺ، فردّ عليه، وقال - ﷺ: «نعمه الجن! من أنت؟» قال أنا هامة بن الهيثم بن لاقس بن إبليس، فذكر أنه لقي نوحاً ومن بعده... في حديث طويل^(۲)، وأن النبي ﷺ علمه سوراً من القرآن.

İblîs'in Torunu

Muhtelif yazarların eserlerinde naklettiklerine göre Hz. Ömer şöyle demiştir:

“Bir defasında biz, Peygamber Efendimiz ile otururken, elinde baston bulunan yaşlı bir adam çıkageldi. Peygamber aleyhisselâma selâm verdi, o da selâmını aldı ve ona:

“Sesin cin sesine benziyor, sen kimsin?” diye sordu. O da “Ben İblîs’in⁴ oğlu Lâkıs’ın oğlu Hîm’in oğlu Hâme’yim.” dedikten sonra, oldukça uzun bir hadiste belirtildiğine göre Nûh aleyhisselâma ve daha sonrakilere yetiştiğini belirtti. Peygamber aleyhisselâm da ona Kur’an’dan bazı sûreler öğretti.¹

Bu hadisin bir rivâyetinde hadis uydurmakla bilinen kimseler yer aldığı için onun mevzû sayıldığı, fakat o hadisin, tenkid edilen râvilerin yer almadığı ikinci bir rivâyeti daha bulunduğu söylenmektedir.²

4. İblîs, ilk yaratılan büyük şeytandır. İblîs adıyla Kur’an’da on bir yerde, şeytan ve şeytanlar adıyla da seksen sekiz yerde geçmektedir. İblîs, Allah’a çok ibâdet ederek değerini yükseltmiş ve meleklerin arasına katılmıştı; meleklerle birlikte bulunmasına rağmen melek değildi, cinlerdendi. Onun en belirgin özelliği çok kötülük yapması, kibirli olması, Allah’a karşı gelmesi ve insanları doğru yoldan saptırmaya çalışmasıdır. Allah Teâlâ ona niçin meleklerle beraber secde etmediğini sorunca: “Ben ondan üstünüm. Çünkü beni ateşten yarattın, onu ise çamurdan yarattın.” demişti (A'râf 7/12; Sâd 38/76) (Kandemir, Zavalı, Şimşek, Âyet ve Hadislerle Açıklamalı Kur'an-ı Kerîm Meâli, Bakara 2/34. âyetin dipnotu).

1. Ebû Nuaym, *Delâilü'n-nübüvve* (Kal'acî-Abbâs), s. 370-372, nr. 269.

2. bk. İbni Arrâk, *Tenzihü's-şerîati'l-merfua* (Abdülvehhâb- Sıddîk), I, 238-239. Mevzû olmayan ikinci rivâyet için bk. Ebû Nuaym, *Delâilü'n-nübüvve* (Kal'acî-Abbâs), s. 370-372, nr. 269.

۱۱۱۱ - وذكر الواقدي رحمه الله قتل خالد عند هدمه العزى للسوداء التي خرجت له ناشرة شعرها عريانة ، فجزلها بسيفه ، وأعلم النبي ﷺ ، فقال له : «تلك العزى»^(۳).

۱۱۱۲ - وقال عليه السلام : «إن شيطاناً تفلّت البارحة ليقطع عليّ صلاتي ، فأمكنني الله منه ، فأخذته فأردت أن أربطه إلى سارية من سوارى المسجد حتى تنظروا إليه كلكم ، فذكرت دعوة أخي سليمان : ﴿ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَبْغِي لِأَحَدٍ مِنِّ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴾ [ص: ۳۵] فردّه الله خاسئاً»^(۱). وهذا باب واسع .

Siyer ve megâzî âlimi Vâkıdî'nin (v. 207/822), (Allah ona rahmet eylesin), eserinde zikrettiğine göre, Hâlid ibni Velîd Uzzâ putunu kesip etrafındaki binayı yıktığında,³ oradan çıplak, saç başı dağınık yaşlı bir kadına benzeyen siyah bir şeyin çıktığını gördü ve onu kılıcıyla ikiye biçti. Hâlid, Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem huzûrunda bu olayı anlattığı zaman, Allah'ın Elçisi:

“İşte o Uzzâ denilen şeytandı.” buyurdu.⁴

Peygamber Efendimiz'e Saldıran Şeytan

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Bir şeytan⁵ dün gece namazımı bozdurmak için bana ansızın saldırdı. Fakat Allah Teâlâ bana onu yenme gücü verdi de onu yakaladım ve sabahleyin hepinizin onu görmesi için Mescid'in direklerinden birine bağlamak istedim. Fakat kardeşim Süleymân peygamberin: ‘Rabbim, beni bağışla, ve bana öyle bir saltanat ver ki, benden başka hiç kimseye nasip olmasın. Şüphesiz bütün nimetleri bağışlayan yalnız Sensin.’¹ dediği hatırıma geldi. Bunun üzerine Allah Teâlâ onu, köpek kovar gibi kovdu.”²

Peygamber Efendimiz'in meleklerle ve cinlerle görüşüp konuşması oldukça geniş bir konudur.

3. Uzzâ, Gatafan kabilesinin putuydu. Bu put, dikenli ve iri cüsseli bir semüre ağacından ibaretti. Uzzâ putunun üzerine bir bina yapmışlardı. Hz. Hâlid o ağacı kesti, üzerine yapılan binayı da yıktı.

4. Ebû Ya'lâ el-Mevsilî, *Müsne'd* (Esed), II, 196-197, nr. 902; Nesâî, *es-Sünenü'l-kübrâ* (Bündârî-Kisrevî), VI, 474.

5. Aşağıdaki kaynaklarda bu ifâde “Cinlerden bir ifrît” şeklinde geçmektedir.

1. Sâd 38/35.

2. Buhârî, Salât 75, nr. 461, Amel fi's-salât 10, nr. 1210, Enbiyâ 40, nr. 3423, Tefsîr 38/2, nr. 4808; Müslim, Mesâcid 39, nr. 541.

فصل

[فِي إخبار الرُّهْبَانِ وَالْأَخْبَارِ وَعُلَمَاءِ أَهْلِ الْكِتَابِ
عَنْ صِفَتِهِ وَصِفَةِ أُمَّتِهِ^(٢)

ومن دلائل نبوته وعلامات رسالته ما ترادفت به الأخبار عن الرهبان والأخبار وعلماء أهل الكتاب ، من صفته وصفة أمته (أ/١٠٤) واسمه وعلاماته ، وذكر الخاتم الذي بين كتفيه ، وما وجد من ذلك في أشعار الموحدين المتقدمين ، من شعر بُعِّع^(٣) ، والأوس بن حارثة^(٤) ، وكعب بن لؤي^(٥) ، وسفيان بن مجاشع ، وقس بن ساعدة^(٦) ، وما ذكر عن سيف بن ذي يزن^(٧) وغيرهم .

26. Ehl-i Kitap Bilginlerinin, Peygamberimiz'in ve Ümmetinin Özelliklerini Haber Vermesi

Resûlullah Efendimiz'in Allah'ın Elçisi olduğunu gösteren pek çok delil arasında şunlar da vardır: Hristiyan râhipleri ile Yahudi din adamları ve Ehl-i Kitap bilginleri Resûl-i Ekrem'in ve ümmetinin özelliklerini bildirmişler, Peygamber Efendimiz'in isminin kendi kutsal kitaplarında geçtiğini söylemişler, peygamberliğinin âlâmetlerinden ve iki omuzu arasındaki peygamberlik mühründen bahsetmişlerdir.

Hristiyan râhipleri ile Yahudi din adamları ve Ehl-i Kitap bilginlerinin bildirdiği Resûl-i Ekrem'in ve ümmetinin özellikleri, onların diğer ümmetlere şahit olması, ümmet-i merhûme (merhamet edilmiş ümmet) olması gibi vasıflarıdır. Ümmet-i merhûme'yi Peygamber Efendimiz şöyle açıklamıştır: “Benim bu ümmetim, merhamet edilmiş bir ümmettir; âhirette onlara azap yoktur; onların azâbı fitneler, deprem, birbirini öldürmeler ve sıkıntılar şeklinde dünyada olacaktır.”³

Resûlullah Efendimiz'in adı Tevrât'ta “Muhammed”, İncil'de “Ahmed”, Zebûr'da da “Ahmed ve Muhammed” şeklinde geçmektedir.⁴

İslâmiyet'ten Önce Peygamberimiz'den Söz Edenler

İslâmiyet'ten önce yaşayan ve Allah'ın birliğine inanan Yemen meliki Tübbâ', Evs kabilesinin cediti Evs ibni Hârise, Resûl-i Ekrem'in yedinci dedesi Ka'b ibni Lüey, Süfyân ibni Mücâşi', şâir ve hatip Kus ibni Sâide şiirlerinde ondan bahsetmiş, Yemen meliki Seyf ibni Zîyezen ve başkaları da şiirlerinde ve konuşmalarında kendisinden söz etmişlerdir.

3. Ebû Dâvûd, Fiten 7, nr. 4278.

4. Aliyyü'l-Kârî, Şerhu's-Şifâ, I, 739.

Müellifimizin, İslâmiyet'ten önce yaşadıklarını ve Allah'ın birliğine inandıklarını söylediği bazı kimseleri kısaca tanıtalım:

Yemen meliki Tübbâ'; esasen Yemen meliklerine Tübbâ' denirdi. Bu zâtın, Himyerîlerden Ebû Kerb Es'ad Tübbân olduğu söylenmektedir. Onun Medine'ye saldırdığı, fakat oraya bir türlü giremediği, kendisine son peygamber orada yaşayacağı için bunu başaramayacağı söylenince savaştan vazgeçtiği, Kâbe'yi tavaf ettiği ve ona duyduğu saygıdan dolayı üzerine örtü örttüğü, böylece Kâbe'ye ilk örtü örtene Yemen meliki Tübbâ' olduğu söylenmektedir.

Evs ibni Hârîse; Evs ibni Hârîse, fetret devrinde yaşayan, putlara tapmayan ve Allah'ın birliğine inananlardan (tevhîd ehlinde) biri olup Medineli Evs kabilesinin ceddidir. Bu kabile, aslen Yemenli olup sonradan Yesrib'e gelip yerleşmiştir. Evs ibni Hârîse, Ehl-i Kitap ile görüşüp onlardan ileride Resûl-i Ekrem Efendimiz'in geleceğini öğrendiği için şiirlerinde ondan söz ederdi.

Resûl-i Ekrem'in yedinci dedesi Ka'b ibni Lüey; bu zât da konuşmalarında ve şiirlerinde Kâbe'ye saygı gösterilmesini tavsiye eder, ileride orada önemli olaylar meydana geleceğini ve oradan büyük bir peygamberin çıkacağını söylerdi.¹

Süfyân ibni Mücâşi'; kavminin ileri gelenlerinden biriydi. Câhiliye devrinde Suriye'ye gitmişti. Orada bir kâhinin pek yakında Araplar arasında Muhammed adında bir peygamberin çıkacağından bahsettiğini duydu. Bir oğlu dünyaya gelince, sözü edilen peygamberin

o olması dileğiyle oğluna Muhammed adını koydu.¹ Onun da şiirlerinde, gelmesi beklenen peygamberden söz ettiği söylenmektedir.

Kus ibni Sâide el-İyâdî; Câhiliye döneminin tevhîd inancına sahip ünlü hatip ve şâiridir. Onun, yakında bir peygamberin geleceğini haber verdiği nakledilmektedir. Peygamber Efendimiz, Kus ibni Sâide'nin Ukâz panayırında yaptığı meşhur konuşmasını dinlemiş, tekrar dinlemeyi arzu ettiğini söyleyince, Hz. Ebû Bekir ezberindeki bu konuşmayı okumuştur. Bu ünlü hitâbenin bazı cümleleri şöyledir:

"Ey insanlar! Dinleyiniz ve belleyiniz; bir şeyi bellediniz mi ondan faydalanınız. Gerçek şudur ki yaşayan ölü, ölen yok olur. Gelmekte olan şey elbet bir gün gelecektir. Gökte haber, yerde ibretler vardır. Kapkaranlık gece, burçlar, sema, vâdilerle yarılmış yer ve dalgalı denizler ... Bana ne oluyor ki insanların daima gittiklerini, fakat geri dönmediklerini görüyorum. Gaflet sahiplerine, geçmiş milletlere ve eski asırların halklarına yazıklar olsun! Ey İyâd halkı! Hani babalarınız ve dedeleriniz? Hani hastalar ve ziyâretçileri? Nerede o zorba firavunlar? Hani o bina kurup da yükselten, yaldızlayıp süsleyenler? Hani mal ve evlâd? Nerede o haddi aşır azan, servet toplayıp yığan ve 'Ben sizin en büyük tanrınızım!' diye haykıranlar? Onlar sizden daha çok servete sahip ve uzun ömürlü değil miydiler? ..." Peygamber-i Zîşân Efendimiz, Kus ibni Sâide'nin bu hitâbesini tekrar dinledikten sonra onun âhirete inandığını söylemiştir.² Kus ibni Sâide, şiirlerinde Peygamber Efendimiz'in geleceğinden bahsetmiştir.

Yemen meliki Seyf ibni Zîyezen; Seyf ibni Zîyezen, ülkesini Habeşlilerden geri aldığı, Peygamber Efendimiz'in dedesi Abdülmuttalib, Mekkelileri temsil eden bir heyetin başkanı olarak onu tebrike gitmişti. Kutsal kitapları okuyan hükümdar onu yakından tanıyınca kendisine bir sır verdi. Herkesin ulaşamayacağı bazı kitaplardan öğrendiğine göre, yakında Mekke'de bir peygamber çıkacağını, belki de onun doğduğunu söyleyerek bu peygamberin yetim olduğuna varıncaya kadar hemen bütün özelliklerini saydı. Onun bâtil dinleri ortadan kaldıracağını söyleyerek başarısından ve güzel huylarından söz etti. Hattâ Resûl-i Muhterem Efendimiz'in iki omuzu arasındaki benden de (nübüvvet mührü) bahsetti. "Alâmetlere bakılırsa o senin soyundan gelecek" dedi. Abdülmuttalib de sözünü ettiği çocuğun doğduğunu bildirdi ve iki omuzu arasındaki bir et beni bulunduğunu söyledi. Seyf ibni Zîyezen onu Yahudilerden korumasını özellikle tembih etti.¹

Selmân-ı Fârisî'ye Peygamber Efendimiz'den söz eden râhip; Kâdî İyâz'ın, şiirlerinde ve konuşmalarında Peygamber Efendimiz'den bahsettiğini söylediği kimselerden biridir. Bu râhip, Hz. Selmân'a Sevgili Efendimiz'in beklenen peygamber olduğunu, onun hediye kabul etmekle beraber, sadaka edilen bir şeyi kesinlikle yemediğini ve sırtında nübüvvet mührü bulunduğunu söylemiştir.

1. İbni Habîb, *el-Muhabber*, s. 130.

2. Beyhâkî, *Delâilü'n-nübüvve* (Kal'acî), II, 101-113; Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, XXVI, 460.

1. Ebû Nuaym, *Delâilü'n-nübüvve* (Kal'acî-Abbâs), s. 95-99, nr.50.

1. Hafâcî, *Nesîmü'r-riyâz* (Atâ), IV, 302.

وما عَرَّفَ به من أمره زيد بن عمرو بن نفيل^(٨) ، وورقة بن نوفل^(٩) ، وعثكلان الحميري ، وعلماء يهود ، وشامول عالمهم صاحب تبع ، من صفته وخبره .

Yine Allah'ın birliğine inanan ve Hz. İbrâhîm'in şeriatına göre yaşayan Zeyd ibni Amr ibni Nüfeyl ile aynı inanca sahip olan Hz. Hatice'nin amcazâdesi Varaka bin Nevfel, Askelân el-Himyerî, ayrıca Yahudi âlimleri, özellikle de onların en âlimi olan ve Himyer melikiyle görüşen Şâmûl, Resûlullah'ın sıfatlarını anlatmış ve onun yakında peygamber olarak geleceğini bildirmişlerdir.

Müellifimizin burada sözünü ettiği bazı şahsiyetleri de tanıyalım:

Zeyd ibni Amr ibni Nüfeyl; Aşere-i mübeşşere'den Saîd ibni Zeyd'in babasıydı. Bu zât, Hz. İbrâhîm'in dinine göre ibâdet eder, putlar için kesilen kurbanın etinden yemezdi. Fakat İslâm devrini göremedi. Oğlu Saîd ibni Zeyd, Fahr-i Kâinât Efendimiz'e: "Yâ Resûlallah! Şâyet babam senin Peygamber olduğunu görseydi, mutlaka iman ederdi, onun için istiğfâr et!" demişti. Peygamber Efendimiz de Zeyd ibni Amr için istiğfâr etmiş ve onun kıyâmet gününde tek bir ümmet olarak haşredileceğini söylemiştir.¹

Varaka bin Nevfel; Hz. Hatice'nin amcazâdesi olan Varaka da Hz. İbrâhîm'in dinine göre ibâdet ederdi. Varaka bin Nevfel hakkında bilgi için bk. I, 295.

Askelân ibni Avâkin el-Himyerî; İslâmiyet'ten önce Yemen'de yaşayan oldukça yaşlı bir âlimdi. Abdurrahmân ibni Avf, bi'setten bir yıl önce ticaret için Yemen'e gittiğinde onunla tanışmıştı. Yemen'e gittikçe ona uğrar, o da Abdurrahmân ibni Avf'a Mekke'den çıkması beklenen peygamber, Mekke, Kâbe ve Zemzem ile ilgili sorular sorardı. Son görüşmelerinde Askelân ona, beklenen peygamberin bir ay önce çıktığını, insanları Allah'ın dinine dâvet etmeye başladığını söyleyerek ona inanmasını tavsiye etti. Abdurrahmân ibni Avf Mekke'ye döndüğünde Hz. Ebû Bekir'den Resûl-i Ekrem'in peygamberliğini ilân ettiğini öğrendi ve yanına gidip Müslüman oldu. Askelân ibni Avâkin el-Himyerî'nin, Peygamber Efendimiz'e onu öven bir şiirini gönderdiği ve Müslüman olduğunu bildirdiği belirtilmektedir.²

Şâmûl; Yemen hükümdarı, Medineli Evs ve Hazrec kabileleriyle iyi geçinmeyen Yahudileri ortadan kaldırmak üzere Medine'ye geldiğinde, Şâmûl ona, Mekke'de doğması beklenen ve İsmâiloğulları'ndan olan Ahmed adlı peygamberin bu şehre hicret edeceğini ve orada yaşayıp orada vefât edeceğini söylemiş, onun özelliklerini anlatmış ve Yemen hükümdarını Medine'yi tahrip etme fikrinden caydırmıştı.¹

1. Ahmed ibni Hanbel, *Müsneid*, I, 189.

2. İbni Hacer el-Askalânî, *el-İsâbe*, III, 105-106; Şâmî, *Sübülü'l-hüdâ ve'r-reşâd*, II, 258.

1. Âlûsî, *Rûhu'l-me'ânî*, XXV, 128.